

БЪЛГАРИЯ 2030

П12 Здраве и спорт

• 12.1 Промоция на здраве и превенция на заболяванията

Подобряването на здравните характеристики на населението е ключово за постигане на растеж, развитие и устойчивост.

Статистическите данни показват, че основната причина за смърт в България са болестите на органите на кръвообращението, новообразуванията, болестите на дихателната, храносмилателната и ендокринната системи. Ето защо е необходимо поставяне на по-голям акцент върху укрепването на мерките за промоция на здраве и превенция на заболяванията. Изпълнението на дейностите ще допринесе за подобряване на качеството на живот, ограничаване на тежестта на хроничните заболявания, ще позволи ранна диагностика на заболявания и по-добро управление на здравословното състояние.

Индикатори за изпълнение

наименование	източник	текуща стойност	целева стойност	средна стойност в ЕС
Ниво на информираност за здравословен начин на живот и ограничаване заболяемостта/смъртността от най-честите социално-значими незаразни заболявания	Национална програма за превенция на хронични незаразни болести	2000 бр. лица (2020)	2500 бр. лица	Н/П
Обхват на населението със скринингови изследвания за ранно откриване на най-често срещаните незаразни заболявания	Национална програма за превенция на хронични незаразни болести	25 % (2020)	26,5 %	Н/П

Ниво на информираност за здравословен начин на живот и намаляване на употребата и злоупотребата с наркотични вещества	Национална стратегия за борба с наркотиците	5000 бр. достигнати лица (2020)	7000 бр. достигнати лица	Н/П
Регистрирана годишна заболяемост от туберкулоза (нови случаи и редициви)	Национална програма за превенция на туберкулозата	18,4 на 100 000 население (2018)	17,8 на 100 000 души население	10,7 на 100 000 души население (2017)
Ниво на разпространение на ХИВ сред общото население	Национална програма за превенция на ХИВ и СПИ	4,1 (2019)	5 (2030)	5,1 (2018)

Области на въздействие

○ 12.1.а Рискови фактори за здравето

Интервенциите ще включват: повишаване информираността на населението за основните рискови фактори, които имат отношение към хроничните незаразни болести; мерки за здравословно хранене, физическа активност, намаляване употребата на тютюневи изделия и злоупотребата с алкохол и наркотични вещества, здравно и сексуално образование сред подрастващите и младите хора; създаване на система за наблюдение, мониторинг и оценка на храненето и хранителния статус на различни групи от населението.

Съотносими Цели за устойчиво развитие на ООН

Цел № 3 Осигуряване на здравословен живот и насърчаване благосъстоянието на всички във всяка възраст

Оценка на необходим финансов ресурс

313 460 000 лв.

Източници на финансиране

- Бюджет на Министерството на здравеопазването

○ 12.1.б Превенция на заболяванията

Интервенциите в тази област ще са от изключително значение за подобряване качеството на живот на населението от гледна точка на здравния статус. Мерките ще бъдат насочени, както към хроничните незаразни, така и към хроничните заразни болести.

Основните мерки ще включват: 1) прилагане на интердисциплинарен подход при изпълнение на политиките за превенция и създаване на база данни за детерминантите на здравето, като основа при разработване на национални и регионални програми за превенция и контрол, 2) преориентиране на структурите на националната система за здравеопазване към превантивни дейности; 3) укрепване на процесите по елиминация и ерадикация на социално значими заразни болести, като полиомиелит, туберкулоза, СПИН и вирусни хепатити.

Съотносими Цели за устойчиво развитие на ООН

Цел № 3 Осигуряване на здравословен живот и насърчаване благосъстоянието на всички във всяка възраст

- Подцел № 3.3: До 2030 г. да се сложи край на епидемиите от СПИН, туберкулоза, малария и пренебрегвани тропически болести и борба с хепатита, болестите, пренасяни от водата и други заразни болести.

Оценка на необходим финансов ресурс

2 540 648 000 лв.

Източници на финансиране

- Бюджет на Министерството на здравеопазването
- Бюджет на Националната здравноосигурителна каса
- Общински бюджет
- Структурни фондове на ЕС

• 12.2 Здравна мрежа и разходна оптимизация

Оптимизирането на разходите в системата на здравеопазването е ключово за нейното устойчиво функциониране. България, подобно на други страни, и в бъдеще ще продължи да бъде подложена на силен натиск за увеличаване на публичния ресурс за здравеопазване. Това е обусловено от множество здравно-демографски и икономически фактори, като застаряването на населението, нарастването на заболяемостта от хроничните незаразни болести, неблагоприятното въздействие на околната и трудовата среда, развитието на високотехнологични методи за диагностика и лечение и др. Ето защо ще бъдат предприети мерки за ефективно разпределение на финансовите ресурси като се постави акцент върху финансирането на дейностите по ранна диагностика и ефикасно лечение на социално-значими заболявания, рационална лекарствена употреба и развитие на капацитета на лечебните заведения за осигуряване на легла за дългосрочните грижи (за продължително лечение и за палиативни грижи).

Индикатори за изпълнение

наименование	източник	текуща стойност	целева стойност	средна стойност в ЕС
	ЕВРОСТАТ	13,7	25	

Дял на разходите за извънболнична медицинска помощ и рехабилитационни и грижи спрямо общите разходи за здравеопазване, %		(2017)	(2030)	
Дял на директните плащания от пациентите от общите разходи за здравеопазване, %	Евростат	46,6 (2017)	30 (2030)	22,3
Дял на разходите за лекарствени продукти от общите разходи за здравеопазване, %	Евростат	43,3 (2017)	30 (2030)	21,7
Брой болнични легла за дългосрочни грижи, на 100 000 души население	Евростат	35,6 (2017)	50 (2030)	51,8 (2014)

Области на въздействие

○ 12.2.а Национална здравна карта

Инструментариумът на Националната здравна карта на България ще бъде използван за оптимизиране на структурата на здравната мрежа към потребностите на населението с цел осигуряване на достъпни и качествени здравни услуги на всички нива в извънболничната и болничната медицинска помощ. Картографирането на здравните услуги ще обоснове необходимостта от осигуряване на инвестиции и/или пренасочване на ресурси към сферите, в които има установена потребност от определени здравни дейности. Ще бъдат предприети мерки за развитие на предоставяните в лечебните заведения здравни услуги, свързани с продължително лечение и палиативни грижи.

Съотносимии Цели за устойчиво развитие на ООН

Цел № 3 Осигуряване на здравословен живот и насърчаване благосъстоянието на всички във всяка възраст

Оценка на необходим финансов ресурс

10 281 875 000 лв.

Източници на финансиране

- Бюджет на Министерството на здравеопазването
- Бюджет на Националната здравноосигурителна каса

○ **12.2.6 Извънболнична медицинска помощ**

Качествената първична медицинска помощ намалява общите разходи за здравеопазване и нуждата от по-скъпото болнично лечение, с оглед което ще бъдат предприети мерки за повишаване на качеството в предоставянето на здравни услуги от ОПЛ. Ще бъде поставен акцент върху дейностите, свързани със здравното образование и с изграждането на умения за здравословен начин на живот, рационално предписване на лекарствени продукти, както и върху профилактичните дейности чрез въвеждане на система за оценка на качеството при профилактичните програми и продължително наблюдение на лицата със социално-значими заболявания и на рисковите групи. Ще бъдат предприети мерки и за развитие на капацитета на специализираната извънболнична помощ по отношение на ранната диагностика и навременното лечение чрез използването на съвременните методи в амбулаторни условия, включително и чрез извършването на високоспециализирани дейности и медико-диагностични изследвания.

Съотносими Цели за устойчиво развитие на ООН

Цел № 3 Осигуряване на здравословен живот и насърчаване благосъстоянието на всички във всяка възраст

- подцел № 3.8 Постигане на всеобщо здравно осигуряване, включително защита срещу финансов риск, достъп до качествени основни здравни услуги и достъп до безопасни, ефективни и качествени жизненоважни лекарства и ваксини за всички на достъпни цени.

Оценка на необходим финансов ресурс

3 193 633 000 лв.

Източници на финансиране

- Бюджет на Националната здравноосигурителна каса

○ **12.2. в Спешна помощ**

Ще бъдат предприети мерки за осигуряване на устойчиво финансиране на структурите, осъществяващи спешна медицинска помощ, гарантиращо поддържането на необходимия капацитет и отчитащо обема и нивото на обслужване на спешните случаи. С цел гарантиране на качеството на предоставяната спешна медицинска

помощ усилията ще бъдат насочени към осигуряване на условия за непрекъснато обучение и оценка на знанията и уменията на работещите в системата, към развитие на телемедицината и активното включване в спешните екипи на парамедицински персонал. Развитието на възможностите за телемедицина, включително и усъвършенстване на информационната свързаност между информационните системи на ЦСМП и Националната система за спешни повиквания тел. 112, също ще бъдат обект на приоритетно планиране.

Съотносими Цели за устойчиво развитие на ООН

Цел № 3 Осигуряване на здравословен живот и насърчаване благосъстоянието на всички във всяка възраст

Оценка на необходим финансов ресурс

2 441 945 000 лв.

Източници на финансиране

- Бюджет на Министерството на здравеопазването
- Структурни фондове на ЕС

○ 12.2.г Ефективност на болничната помощ

Интервенциите в тази област ще включват периодично актуализиране на пакета от здравни дейности, гарантиран от бюджета на НЗОК, с цел разширяване на обема и обхвата на дейностите, осъществявани в болничната помощ и увеличаване на дейностите, които могат да бъдат осъществявани в амбулаторни условия; усъвършенстване на механизмите за остойностяване на медицинските дейности и обвързване на финансирането с резултатите от болничното лечение.. С цел повишаване качеството на диагностиката и лечението ще се подпомага развитието на високотехнологични дейности в държавните лечебни заведения. Усилия ще бъдат насочени и към насърчаване на донорството и развитието на трансплантационната дейност в страната.

Съотносими Цели за устойчиво развитие на ООН

Цел № 3 Осигуряване на здравословен живот и насърчаване благосъстоянието на всички във всяка възраст

Оценка на необходим финансов ресурс

28 496 689 000 лв.

Източници на финансиране

- Бюджет на Министерството на здравеопазването
- Бюджет на Националната здравноосигурителна каса
- Структурни фондове на ЕС

○ **12.2.д Лекарствена политика и финансова устойчивост на системата на здравеопазването**

Ще бъдат предприети мерки, които да осигурят равнопоставен достъп на пациентите до безопасни, качествени, ефективни и ефикасни лекарствени продукти на достъпни цени. Основният фокус на предприетите мерки ще бъде насочен към осигуряване на доверие в системата, насърчаване на рационалната лекарствена употреба, утвърждаване и осигуряване на устойчиво развитие на дейността по оценка на здравните технологии и проследяване на ефекта от терапията на лекарствени продукти с цел правилно терапевтично решение и оптимизиране разходването на публични средства, създаване и поддържане на устойчива среда и избягване на неприемливи последици за бюджета за здравеопазване.

Съотносим Цели за устойчиво развитие на ООН

Цел № 3 Осигуряване на здравословен живот и насърчаване благосъстоянието на всички във всяка възраст

Оценка на необходим финансов ресурс

14 349 906 000 лв.

Източници на финансиране

- Бюджет на Министерството на здравеопазването
- Бюджет на Националната здравноосигурителна каса

○ **12.2.е Човешки ресурс в системата на здравеопазването**

Основният фокус на интервенциите ще бъде насочен към създаване на стимули за работа в страната с цел преодоляване на наличния териториален дисбаланс на медицинските специалисти. В допълнение, ще бъде разработена и въведена единна информационна система за мониториране на персонала в здравеопазването като част от Националната здравно-информационна система. Мерките с насоченост към медицинските сестри ще включват: създаване на възможности за пълноценно реализиране на потенциала и по-широкото им и самостоятелно включване в медицинското обслужване (възможност за осъществяване на специфични дейности и услуги, свързани с дългосрочни грижи, палиативни грижи и др.).

Съотносим Цели за устойчиво развитие на ООН

Цел № 3 Осигуряване на здравословен живот и насърчаване благосъстоянието на всички във всяка възраст

Оценка на необходим финансов ресурс

96 282 000 лв.

Източници на финансиране

- Бюджет на Министерството на здравеопазването
- Структурни фондове на ЕС

• 12.3 Електронно здравеопазване

Целта на политиката на електронното здравеопазване ще бъде провеждане на цифрова трансформация в сектор здравеопазване, базирана на развитието на трите технологични стълба: облачни технологии, развитие на безжичните комуникации мрежи (4G/5G), масовото внедряване на високоскоростни оптични мрежи за пренос на данни. Ще бъдат разработени интегриран електронен портал и приложение за гражданите, предоставящи централизирани услуги за електронно здравеопазване, включително здравна информационна система, здравен профил и мониторинг на състоянието, телемедицина, лекарствени предписания и административни услуги.

Индикатори за изпълнение

наименование	източник	текуща стойност	целева стойност	средна стойност в ЕС
% аптеки с внедрена е-рецепта	Euro Health Consumer Index	0 (2020)	100%	Частично в 3 държави членки на ЕС
% лечебни заведения за извънболнична помощ, позволяващи записване за преглед он-лайн	Euro Health Consumer Index	15 (2020)	100 %	Частично в някои страни членки на ЕС
% лечебни заведения, които имат достъп до медицинското досие с	Euro Health Consumer Index	0 (2020)	100 %	Н/П

Области на въздействие

○ 12.3.а Национална здравна информационна система

Националната здравна информационна система (НЗИС) ще бъде създадена чрез използване на съвременни технологични решения, фокусирани върху превенция на риска от хронични и неинфекциозни заболявания с цел осигуряване на ефективни и ефикасни грижи с цел постигане на по-добри здравни резултати. Тя ще интегрира всички софтуерни приложения, имащи отношение към здравето на човека. В резултат на въвеждането на НЗИС и други системи за електронно здравеопазване ще бъдат подобрени прозрачността в управлението на финансовите разходи, както и дейностите по организация, контрол, планиране и прогнозиране в системата на здравеопазването. Ще бъде осигурена възможност за оценка на качеството и безопасността на медицинското обслужване.

Съотносимии Цели за устойчиво развитие на ООН

- Цел №3 Осигуряване на здравословен живот и насърчаване благосъстоянието на всички във всяка възраст

Оценка на необходим финансов ресурс

12 000 000 лв.

Източници на финансиране

- Структурни фондове на ЕС

○ 12.3.б Дистанционни здравни услуги

Мерките в тази област включват: разработване и прилагане на телемедицината (особено за пациенти в труднодостъпни и отдалечени райони, както и за пациенти със специфични потребности – болни с хронични заболявания, възрастни хора и др.) и въвеждане на иновативни приложения за мобилни услуги за наблюдение на състоянието на пациентите. Крайната цел е принос в подобряването на достъпа на населението до качествени здравни услуги.

Съотносимии Цели за устойчиво развитие на ООН

- Цел №3 Осигуряване на здравословен живот и насърчаване благосъстоянието на всички във всяка възраст

Оценка на необходим финансов ресурс

2 500 000 лв.

Източници на финансиране

- Структурни фондове на ЕС

○ 12.3.в Информационни системи в електронното здравеопазване

Мерките в тази област включват: изграждане и/или надграждане и интеграция на информационните системи в електронното здравеопазване с информационни системи в други области с оглед подобряване на превенцията и качеството на живот на гражданите. Надграждане на софтуерните приложения на изпълнителите на медицинска помощ и аптеки, свързани с новите модели на отчитане, които ще бъдат наложени от НЗИС и за осигуряване на оперативна съвместимост при обмен на медицински данни.

Съотносимии Цели за устойчиво развитие на ООН

Цел № 3 Осигуряване на здравословен живот и насърчаване благосъстоянието на всички във всяка възраст

Оценка на необходим финансов ресурс

18 126 000 лв.

Източници на финансиране

- Бюджет на Министерството на здравеопазването
- Структурни фондове на ЕС
- Механизъм за свързване на Европа (CEF)

○ 12.3.г Сигурност на информацията и личните данни

Мерките в тази област включват: разработване на правила, процедури и мерки за осигуряване на киберсигурността на НЗИС и други системи за електронно здравеопазване, както и такива за спазване на законодателството за защита на личните данни, включително относно анонимизираните и псевдонимизираните на здравни данни. Ще бъде изградена платформа за наблюдение, анализ и контрол на логове, мрежови трафик, системни файлове и управление на инциденти.

Съотносимии Цели за устойчиво развитие на ООН

Цел № 3 Осигуряване на здравословен живот и насърчаване благосъстоянието на всички във всяка възраст

Оценка на необходим финансов ресурс

3 000 000 лв.

Източници на финансиране

- Структурни фондове на ЕС

○ 12.3.д Големи масиви от здравни данни

Мерките в тази област включват: създаване на функционалности за анализ на дейностите и резултатите на държавната здравна политика въз основа на големи масиви от здравни данни. Ще бъде създадена възможност за по-добро използване на здравните данни в научните изследвания и иновациите с цел подпомагане на персонализираното здравеопазване, по-добрите здравни интервенции и по-ефективна система за здравеопазване и социални грижи.

Съотнесими Цели за устойчиво развитие на ООН

Цел № 3 Осигуряване на здравословен живот и насърчаване благосъстоянието на всички във всяка възраст

Оценка на необходим финансов ресурс

3 500 000 лв.

Източници на финансиране

- Структурни фондове на ЕС

○ 12.3.е Капацитет за въвеждане на системи за електронно здравеопазване

Мерките в тази област включват: подобряване на знанията и уменията на здравните специалисти за събиране, анализ и защита на здравните данни, включително посредством определяне на изисквания за учебните програми в областта на цифровото здравеопазване за здравни специалисти и създаване на програми за обучение през целия живот, които да обхващат специфични набори от цифрови умения. Осигуряване на ресурсна, организационна и кадрова обезпеченост за нормалното функциониране на НЗИС.

Съотнесими Цели за устойчиво развитие на ООН

Цел № 3 Осигуряване на здравословен живот и насърчаване благосъстоянието на всички във всяка възраст

Оценка на необходим финансов ресурс

6 000 000 лв.

Източници на финансиране

- Структурни фондове на ЕС

• 12.4 Спорт

Основните цели в областта на спорта ще бъдат насочени към осигуряване на условия за физическа активност и участие в спортни дейности на всички възрастови и социални групи от населението със специален фокус върху учащите. Усилията по отношение на учащите ще бъдат насочени към осигуряване на оптимални условия за провеждане на учебните часове по физическо възпитание и на спортните дейности чрез целенасочени интервенции за обновяване на физкултурни салони и друга училищна спортна инфраструктура, както и чрез мотивиране за здравословен начин на живот и занимания със спорт.

Индикатори за изпълнение

наименование	източник	текуща стойност	целева стойност	средна стойност в ЕС
Наличие на възможности за практикуване на физическа активност на местно ниво. Съгласни, %	Евробарометър	30 (2017)	Достигане средното ниво в ЕС	74 (2017)
Ниво на физическа активност	СЗО, Статистическа справка относно физическата активност, 2018год	Деца(10-14г) 33% Юноши (15-19г) 39% Възрастни (>20г) 26%		Не е приложимо поради разлики в методиките на отделните страни

Области на въздействие

○ 12.4.а Физическа активност и практикуване на спорт

Тази област на въздействие е насочена към осигуряване на условия и достъп до физическа активност, занимания с физически упражнения и спорт за хората от всички възрасти и социални групи на населението, с оглед подобряване на здравето, повишаване на качеството и продължителността на живота.

Усилията ще бъдат насочени към използване на средствата на физическото възпитание и спорта като превенция срещу заболяванията, свързани с недостатъчната физическа активност и обездвижването.

По отношение на децата ще се прилагат мерки, насочени към създаване на мотивация за физическа активност и практикуване на спорт в свободното им време чрез участие в спортни занимания и прояви, с оглед подобряване на тяхното здраве, физическа дееспособност и спортно развитие, формиране на социални качества като толерантност, самоконтрол, увереност и умения за работа в екип.

Съотносимии Цели за устойчиво развитие на ООН

Цел № 3 Осигуряване на здравословен живот и насърчаване благосъстоянието на всички във всяка възраст

Цел № 5 Равенство между половете

Цел № 10 Намаляване на неравенствата

Оценка на необходим финансов ресурс

Източници на финансиране

4 691 500 лв. , годишно

Бюджет на ММС

○ 12.4.6 Спортна база в училищата

Ремонтът и реконструкцията на спортните съоръжения в училищата е предпоставка за оптимизиране на двигателния режим в предучилищните и училищни заведения, като неразделна част от интелектуалното и емоционално развитие и възпитание на децата. Наличието на съвременни спортни съоръжения в училищата ще създадат необходимите предпоставки за ефективен учебно – възпитателен процес, както и за организиране на спортни прояви през учебната година и ваканциите.

Съотносимии Цели за устойчиво развитие на ООН

Цел № 3 Осигуряване на здравословен живот и насърчаване благосъстоянието на всички във всяка възраст

Цел №4 Качествено образование

**Оценка на необходим
финансов ресурс**

25 000 000 лв. , за целия период
[финансов ресурс в лв.]

Източници на финансиране

Бюджети на отговорните институции и общините; проекти, финансирани по оперативните програми

○ 12.4.в Спортни обекти и съоръжения за практикуване на спорт

Осигуряването на модерни спортни съоръжения е предпоставка за привличане на подрастващите към системни занимания със спорт, привикване към здравословен начин на живот и превенция на зависимости.

Създаването на условия за достъпност до спортните обекти и съоръжения на всички, включително на хора с двигателни и сензорни дефицити води до разширяване възможностите за спорт, повишаването на двигателната им активност, подпомагане на моторно-двигателните им умения и посещение на спортни мероприятия.

Съотносимии Цели за устойчиво развитие на ООН

Цел № 3 Осигуряване на здравословен живот и насърчаване благосъстоянието на всички във всяка възраст

Цел № 10 Намаляване на неравенствата

**Оценка на необходим
финансов ресурс**

10 000 000 лв. , за целия период

Източници на финансиране

Бюджети на ММС; на отговорните институции и общините; проекти, финансирани по оперативните програми

